

Hvad tænker de på?

Sommerens komme varsler såvel afslutning som begyndelse.

Afslutning på endnu et skoleår, hvor vi i år fik afprøvet valgfagsprøverne efter 8. kl. i stor skala.

Begyndelse, hvor årsplaner til næste skoleår skal udarbejdes.

Selv har jeg haft fornøjelsen af både at have egne elever til prøve samt været censor på prøven i vores fag. Begge gange en gennemgående god oplevelse. Den praktisk-mundtlige prøve i håndværk og design har en god struktur og form. Den er netop bare endnu et forløb, hvor de enkelte designfaser munder ud i et funktionelt, æstetisk produkt. Mine prøveoplevelser som lærer og censor bærer præg af rolig stemning med god plads til at gå rundt blandt eleverne og høre om deres refleksioner over opgaveløsningen, deres designovervejelser, fra- og tilvalg i deres afprøvninger undervejs samt mulighed for at iagttage, hvordan de håndterer materialer, teknikker og værktøjer frem mod deres valgte produkt.

Et citat fra en af vore kendteste sommersange, "Hvor smiler fager den danske kyst" af forfatteren Johannes V. Jensen, opsummerer godt, hvad håndværk og design, og andre praktisk-musiske områder kan, nemlig at: "Hvad hånden former er åndens spor". Den idé eleverne har i hovedet af løsningen på designopgaven, udføres af hænderne. Hænder og hoved i tæt samarbejde. På et tidspunkt spurgte jeg nogle elever på mellemtrinnet, hvordan vi kan beskrive/afgrænse de praktisk-musiske fag i deres skolehverdag, hvortil en af eleverne svarede: "Det er der, hvor man ikke skal bruge hovedet." Udtalelsen viser netop, hvor integreret samarbejdet mellem tanker, ånden spor, og hvad hånden former, er i elevernes bevidsthed, at det ikke skilles ad.

Gennem hele skolegangen øges elevernes abstraktionsevne og –kunnen sideløbende med deres praktiske formåen i alle skolens fag. For at styrke de praktiske dimensioner i alle fag, har eleverne brug for viden, kunnen og succes inden for praktiske områder. Jo højere grad af at lykkes med en opgave, jo bredere bliver elevernes erfaringspalet og handlemuligheder i skolens fag og i hverdags- og samfundslivet.

I maj udkom Reformkommisionens "Nye reformveje 2".*) Heri slås til lyd for mere praksisfaglighed i folkeskolen. Bestemt glædeligt at læse. Første anbefaling (1.4.a) er et ønske om " ... nye læreplaner med et mere praktisk og anvendelsesorienteret fokus for alle fag og alle klassetrin i folkeskolen." Det bliver spændende at se, hvordan det skal udmøntes.

I næste anbefaling (1.4.b) foreslås en "Omfordeling af praktiske timer til udskolingen. Der etableres flere praktiske timer i udskolingen gennem omfordeling af praktiske timer fra indskolingen og mellemtrinnet til udskolingen." *Ja tak* til flere praktiske timer i udskolingen, men på det bestemteste *nej tak* til at løse denne udfordring ved at omfordele de eksisterende timer inden for det praktisk-musiske område. At tage timerne fra indskoling og mellemtrin, for at lægge dem i udskolingen, resulterer ikke i elever med større praksisfaglighed. Der mangler simpelthen nogle led i kæden. Små børn, som vi modtager dem i indskolingen, er legende og dermed lærende gennem legen. Denne legende tilgang til læring bør i stedet styrkes med mere praksisfaglighed i indskolingen. Og så naturligvis fortsætte på mellemtrinnet. Min klare erfaring med praktisk, håndværksundervisning, især på mellemtrinnet er, at eleverne i 4. kl. er glade for håndværksarbejder og er tilfredse og glade for deres udførte arbejder. Denne glæde kommer bl. a. til udtryk, når de fortæller, at produktet er en gave til mor/far eller en anden, der står dem nær. Senere på mellemtrinnet kommer der en skepsis overfor eget produkt, fordi det ikke kan måle sig med et tilsvarende, som eleverne kan købe sig til. Der kommer en egen selvkritik på egen formåen.

Hvis elevernes mulighed for at øve sig i praktiske opgaver og færdigheder fratages dem i indskolingen og på mellemtrinnet, for så at blive sat ind på udskolingen, vil de opleve, at deres formåen slet ikke står mål med deres intentioner. De vil opleve frustrationer med heraf følgende ræsonneren, at praktisk arbejde ikke er noget for dem. Så kan folketing og

andre beslutningstagene nok så meget ønske flere unge, der vælger en faglært karrierevej. Det kommer ikke til at ske, hvis ikke eleverne hele vejen gennem skolegangen, fra start indskoling til slut udkolingen oplever netop at få øget deres kompetencer inden for praktisk kunnen. Vore nordiske nabolande har valgt at have en skolegang, hvor de praktiske fag fylder mere på elevernes skoleskema gennem hele skoleforløbet. Det må være fordi de vægter værdien af disse fag højere end det gøres i Danmark. Reformkommissionens forslag om "omfordeling af praktiske timer fra indskoling og mellemtrinnet til udkolingen" giver mig mistanke om, at der har været en bunden opgave. Samfundet og politikerne ønsker mere praksisfaglighed i skolen. Det koster; f. eks. i form af efteruddannelse af personale og forbedrede værkstedsfaciliteter på skolerne, men denne ekstraudgift er der ikke vilje til at betale. Det er måske netop her det bør overvejes, om ikke en investering i vores alles praktiske formåen også kan være et skridt i retning af den nødvendige bevidsthed om vore knappe ressourcer og hvordan vi på en bedre måde kan varetage disse?

Faget håndværk og design byder sig gerne til for at få mere praksisfaglighed ind i skolen. Ikke som et hjælpefag, der udfører på forhånd snævert definerede konkrete opgaver, men som et ligeværdigt fag, hvor vores fags tænkemåder og designmetoder, omsættes til praksisfaglig undervisning og hvor fagets håndværksarbejder indgår i opgavernes løsning. Det var netop dette jeg oplevede under valgfagsprøverne i 8. kl. Eleven med hele vejen fra ideudvikling og til et færdigt, brugbart produkt.

Hermed ønskes en god sommer.

Irene Egeskov Andersen

*) <https://reformkommissionen.dk/udgivelser/nye-reformveje-2/> side 32 – 35.